Prima instanţă: Judecătoria Chișinău, sediul central (judecător: Gheorghe Stratulat)
Dosarul nr. 2a-271/24

C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I
DECIZIE
Colegiul Civil şi de Contencios Administrativ

15 octombrie 2024 mun. Bălţi

Instanţa compusă din:
Preşedintele completului , judecător Elena Grumeza
Judecători Dumitru Corolevschi, Natalia Chircu
Grefier: Natalia Pasat

examinând în ședință publică cererea de apel declarată de Daniliuc Nicolae împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul central din 30 octombrie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Daniliuc Nicolae împotriva Președintelui RM, Curții de Apel Chișinău, Judecătoria Chișinău privind încasarea prejudiciului moral cauzat prin infracțiune,

a c o n s t a t a t:

Argumentele participanților la proces:

1. La 25 aprilie 2023, Daniliuc Nicolae a depus cerere de chemare în judecată împotriva Președintelui Republicii Moldova, Procuraturii Republicii Moldova, Curții de Apel Chișinău, Judecătoriei Chișinău, privind încasarea prejudiciului moral în mărime de 50 000 euro și a cheltuielilor de judecată de 20 000 lei.
2. În motivarea acțiunii, menționează că, la 17 octombrie 2019, s-a adresat Procurorului General al RM cu o plângere penală, în care a solicitat dispunerea prin ordonanță începerea urmăririi penale în privința procurorului Dumitru Calendari, în temeiul art. 339 alin. (2) Cod penal.
3. Relevă că, la 13 noiembrie 2019 a primit o scrisoare din partea Procuraturii RM, semnată de procurorul T. Prepeliță, prin care i s-a refuzat începerea urmării penale. Astfel, la 25 noiembrie 2019, a contestat acțiunile abuzive și ilegale ale procurorului T. Prepeliță cu o altă plângere adresată Procurorului General al RM, în ordinea art. 299^1, 299^2 Cod de procedură penală.
4. Succesiv, la 28 noiembrie 2019 a mai primit o scrisoare din partea Procuraturii RM, semnată de procurorul ierarhic superior T. Prepeliță, care a fost contestată

la 09 decembrie 2019 la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, în ordinea art. 313 Cod de procedură penală.

5. Prin Încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 31 ianuarie 2020, plângerea din 09 decembrie 2019 a fost respinsă ca neîntemeiată.

6. Remarcă că în dispozitivul Încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 31 ianuarie 2020, este specificat că aceasta este irevocabilă din data de 31 ianuarie 2020, care este în contradicție cu normele de drept internațional.

7. Subsecvent, indică că, la 11 februarie 2020, a atacat cu recurs Încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 31 ianuarie 2020 în ordinea art. 437-451 Cod de procedură penală, care prin decizia Curții de Apel Chișinău din 28 mai 2020, a fost declarat recursul ca inadmisibil.

8. *Inter alia,* reclamantul își întemeiază acțiunea pe: art. 8 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 14 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, articolele 6, 13, 41 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, art. 1 al Primului Protocol adițional la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, articolelor 1, 4, 7, 8, 20 din Constituția Republicii Moldova, articolele 19, 2006 din Codul civil.

Soluția instanței de fond:

9. Prin hotărârea judecătoriei Chișinău, sediul Central din 30 octombrie 2023, s-a respins, ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Daniliuc Nicolae împotriva Președintelui Republicii Moldova, Procuraturii Republicii Moldova, Curții de Apel Chișinău, Judecătoriei Chișinău privind încasarea prejudiciului moral.

Solicitarea apelantului:

10. Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, Daniliuc Nicolae la data de 29 noiembrie 2023 o contestat-o cu apel preliminar, solicitând admiterea cererii de apel, casarea integrală a hotărârii judecătoriei Chișinău, sediul Central din 30 octombrie 2023 ca nefondată, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea sa să fie admisă integral.

Actele de procedură:

11. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 24 ianuarie 2024, cererea de apel formulată de Daniliuc Nicolae împotriva Președintelui Republicii Moldova, Procuraturii Republicii Moldova, Curții de Apel Chișinău, Judecătoriei Chișinău privind încasarea prejudiciului moral, a fost ridicată de la examinare și remisă în adresa Curții Supreme de justiție, pentru soluționarea posibilității și

necesității strămutării pricinii pentru examinare în altă instanță de judecată, egală în grad.

12. Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 6 martie 2024, s-a strămutat de la Curtea de Apel Chișinău la Curtea de Apel Bălți, pentru examinare în ordine de apel, a cauzei civile la cererea de chemare în judecată formulată de Daniliuc Nicolae împotriva Președintelui Republicii Moldova, Procuraturii Republicii Moldova, Curții de Apel Chișinău, Judecătoriei Chișinău privind încasarea prejudiciului moral.

13. Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 25 martie 2024 nu s-a dat curs cererii de apel înaintată de Daniliuc Nicolae. S-a acordat apelantului un termen de până la 2 mai 2024 ora 17:00 (inclusiv) pentru lichidarea neajunsurilor și anume: prezentarea cererii de apel motivată, în limba română, cu indicarea solicitărilor sale, cu semnătura olografă sau omologă, în copii pentru toți participanții la proces, cu înregistrarea acestora până la data limită în secția evidență și documentație procesuală a instanței de apel. Concomitent s-a atenționat apelantului consecințele neîndeplinirii indicațiilor stabilite în termenul limită fixat.

Motivarea cererii de apel:

14. La data de 9 aprilie 2024, apelantul Daniliuc Nicolae a depus apel motivat în care a indicat aceleași solicitări ca și în cererea de apel nemotivată. Apelantul pledând în continuare pentru admiterea apelului, casarea hotărârii cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care pretențiile sale să fie admise integral, și anume să fie dispus încasarea, în mod solidar, de la Președintele Republicii Moldova, Procuratura Republicii Moldova, Curtea de Apel Chișinău și judecătoria Chișinău suma de 50 000 euro cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin infracțiune și suma de 20 000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru asistența juridică.

15. În motivarea cererii de apel, apelantul a indicat că, soluția instanței de fond de a respinge cererea sa de chemare în judecată, ca neîntemeiată este una nefondată, aberantă și abuzivă.

16. Consideră apelantul că, instanța de fond în mod eronat a menționat precum că în cererea sa de chemare în judecată nu a indicat circumstanțele de drept din Legea 1545 din 25 februarie 1998, în susținerea pretențiilor înaintate, deoarece la înaintarea acțiunii, ca circumstanță de drept, a indicat prevederile art. 8 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 14 din Pactul Internațional cu privire la drepturile civile și politice; art. 1,5,6,41 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor Omului și libertăților fundamentale, art. 1 al Protocolului adițional la Convenția CEDO, art. 1,4,7,8,20,24,25, 53 din Constituție și art. 19, 2006, și 2007 din Codul Civil.

17. Susține apelantul că, dânsul în calitate de reclamant beneficiază de dreptul de a formula pretenții, de a decide împotriva cui sunt adresate aceste pretenții și de a invoca circumstanțele de fapt și de drept în susținerea pretențiilor formulate, iar instanța de judecată nu se poate implica în acest sens.

18. Mai consideră apelantul că, instanța nu era în drept să examineze prezenta cauză deoarece Parlamentul Republicii Moldova la data de 8 iunie 2019 a adoptat Hotărârea prin care a recunoscut caracterul captiv al statului Republica Moldova și a acordat vot de neîncredere întregului sistem judecătoresc. În opinia apelatului în urma adoptării acestei hotărârii judecătorii nu au devenit imparțiali și independenți la înfăptuirea justiție.

19. Din considerentele menționate apelantul Nicolae Daniliuc a solicitat casarea integrală a hotărârii judecătoriei Chișinău, sediul Central din 30 octombrie 2023 cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea sa de chemare în judecată să fie admisă integral.

Poziția intimatului Judecătoria Chișinău:

20. La data de 17 mai 2024 judecătoria Chișinău a depus o referință la cererea de apel formulată de Daniliuc Nicolae prin care a solicitat; respingerea apelului cu menținerea hotărârii judecătoriei Chișinău, sediul Central din 30 octombrie 2023.

21. În motivarea referinței prezentate, intimatul a menționat că apelantul Daniliuc Nicolae în cererea sa de apel a indicat că instanța de fond a indicat în mod abuziv că circumstanțele de drept prevederile Legii 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanței de judecată, așa cum doar este un drept exclusiv al reclamantului de a formula pretenții, de a decide împotriva cui formează aceste pretenții și a invoca circumstanțele de fapt și de drept în susținerea pretențiilor formulate.

22. În opinia intimatului, cererea de apel este nefondată și urmează de a fi respinsă din motivele indicate în referința prezentată la acțiunea reclamantului în instanța de fond, și anume că pornind de la prevederile Legii nr. 1545 din 1998 aceasta a fost înaintată împotriva unui pârât necorespunzător.

23. Mai mult ca atât, susține intimatul că pretențiile formulate împotriva Președintelui RM, Procuraturii RM, Curții de Apel Chișinău și Judecătoriei Chișinău urmează de a fi respinse pe motivul că autoritățile public respective nu sunt subiecți pasibili de răspundere prevăzută de Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzelor sau a dreptului la examinare în termen rezonabil a hotărârii.

24. Din considerentele menționate intimatul Judecătoria Chișinău a solicita respingerea apelului cu menținerea hotărârii instanței de fond.

Poziția intimatului Președintelui Republicii Moldova.

25. La data de 7 iunie 2024, prin intermediul poștei electronice Președintele Republicii Moldova a depus o referință la cererea de apel formulată de Daniliuc Nicolae solicitând: respingerea apelului, cu menținerea hotărârii instanței de fond:

26. În motivarea referinței prezentate intimatul a menționat că, soluția instanței de fond este una legală și întemeiată. Instanța de fond în mod corect a reținut faptul că cele invocate de reclamant nu se încadrează în condițiile apariției dreptului la recuperarea prejudiciului moral și nu implică răspunderea statului în Persoana președintelui Republicii Moldova, Procuraturii Republicii Moldova, Curții de Apel Chișinău și Judecătoriei Chișinău pentru un eventual prejudiciu moral suferit de către apelant, deoarece refuzul în pornirea unei urmăriri penale în circumstanțele invocate de apelant au fost verificate în cadrul procedurilor de control, pe cale judecătorească, fapt ce exclude răspunderea patrimonială a statului.

27. Consideră intimatul că instanța de fond în mod corect a aplicat prevederile legii. Menționează că, mecanismul de repararea a prejudiciului cauzat prin acțiuni ilicite ale organelor de drept, instanța de judecată, procuratura și organele de urmărire penală este reglement de Legea 1545/1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanței de judecată.

28. În opinia intimatului, instanța de fond în mod cert a dedus că cererea de chemare în judecată formulată de Daniliuc Nicolae privind repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune, a fost înaintat împotriva unui pârât necorespunzător, or în raport cu intimatul nu a fost identificat careva acțiuni de constrângere sau vătămări, sau alt acțiuni prevăzute de Legea 1545, din care motiv circumstanțele faptice nu pot constitui temei pentru plata unor despăgubiri.

29. Remarcă intimatul că nu pot fi reținute argumentele apelantului Daniliuc Nicolae expuse în cererea de apel precum că instanța de fond a modificat pretențiile înaintate în cererea de chemare în judecată prin faptul că a făcut trimitere la prevederile Legii 1545 /1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată , deoarece instanța de judecată la emiterea hotărîrii este în drept să stabilească prevederile legale aplicabile speței, indiferent de norma legală pe care își întemeiază pretențiile părțile.

30. Consideră intimatul că, soluția instanței de fond este una legală și întemeiată, instanța la examinarea cauzei a efectuat o apreciere corectă și multiaspectuală a tuturor probelor și argumentelor participanților la proces, din care considerente hotărârea instanței de fond urmează de a fi menținută cu respingerea cererii de apel ca fiind neîntemeiată.

Poziția părților expusă în ședința instanței de apel:

31. Apelantul Daniliuc Nicolae în ședința instanței de apel nu s-a prezentat. Procedura de citare legală fiind examinată. (f.d. 110-110 verso).

32. Intimatul Președintele Republicii Moldova în ședința instanței de apel nu s-a prezentat, însă prin referința depusă la cererea de apel a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa. (f.d. 103-106)

33. Intimatul Judecătoria Chișinău, în ședința instanței de apel nu s-a prezentat, însă prin referința depusă la cererea de apel a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa. (f.d. 99- 99 verso)

34. Procuratura Republicii Moldova în ședința instanței de apel nu s-a prezentat și nici nu a anunțat instanței motivele absenței sale.

35. În conformitate cu prevederile art. 373 alin. 1 CPC, Dacă se constată că participantului la proces nu i s-au comunicat cererea de apel, probele noi și referinţele, instanţa de apel dispune amînarea procesului. (2) Neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.

36. Deci, ținând cont de normele evidențiate mai sus și de faptul că participanții la proces au fost înștiințați legal despre data, ora și locul examinării cauzei, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel a considerat posibilă examinarea cauzei în absența participanților la proces.

Aprecierea instanței de apel:

37. Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, examinând înscrisurile, Colegiul civil consideră apelul declarat întemeiat şi pasibil admiterii din următoarele motive.

38. În conformitate cu art.362 alin.1 CPC, Termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.

39. Din materialele cauzei rezultă că, dispozitivul hotărârii a fost pronunțat la data de 30 octombrie 2023 (f.d. 61), iar la data de 29 noiembrie 2023 Daniliuc Nicolae apelantul a depus apel preliminar (f.d. 64-65). Prin urmare, Colegiul Civil consideră că apelantul s-a încadrat în termenul prevăzut de lege pentru declararea apelului.

40. În temeiul art. 385 lit. d CPC, Instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul, să caseze integral hotărîrea primei instanţe şi să trimită cauza spre rejudecare în primă instanţă doar în cazul în care s-au încălcat temeiurile prevăzute la art.388 alin.(1) lit.d) şi i). La solicitarea participanţilor la proces, instanţa de apel poate trimite cauza spre rejudecare în prima instanţă doar o singură dată, în cazul prevăzut la art.388 alin.(1) lit.b).

41. Conform art. 388 alin.1 lit. i CPC, hotărîrea primei instanţe urmează a fi casată, independent de argumentele cererii de apel, dacă, cauza a fost examinată cu încălcarea competenţei jurisdicţionale.

42. Reiterând normele legale citate mai sus, Colegiul judiciar constată faptul că prima instanță a reținut și examinat pricina cu încălcarea normelor de competență jurisdicțională.

43. Din conținutul actelor cauzei Colegiul Civil a stabilit că, la data de 25 aprilie 2023 Nicolae Daniliuc s-a adresat la judecătoria Chișinău, sediul Central cu o cerere de chemare în judecată împotriva Președintelui Republicii Moldova, Procuratura Republicii Moldova, Curtea de Apel Chișinău și Judecătoria Chișinău solicitând recuperarea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune și recuperarea cheltuielilor de asistență juridică.

44. Prin hotărârea judecătoriei Chișinău, sediul Central din 30 octombrie 2023, s-a respins, ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată formulată de Nicolae Daniliuc împotriva Președintelui Republicii Moldova, Procuratura Republicii Moldova, Curtea de Apel Chișinău și Judecătoria Chișinău solicitând recuperarea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune și recuperarea cheltuielilor de asistență juridică.

45. La data de 29 noiembrie 2023, Daniliuc Nicolae o contestă cu apel preliminar, la Curtea de Apel Chișinău, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărîrii cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care pretențiile sale din cererea de chemare în judecată să fie admise integral.

46. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău, din 24 ianuarie 2024 s-a ridicat de la examinare în ordine de apel cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Daniliuc Nicolae către Președintelui Republicii Moldova, Procuratura Republicii Moldova, Curtea de Apel Chișinău și Judecătoria Chișinău solicitând recuperarea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune și recuperarea cheltuielilor de asistență juridică, și s-a remis cauza către Curtea Supremă de Justiție pentru soluționarea posibilității și necesității strămutării pricinii pentru examinare în altă instanță de judecată, egală în grad. (f.d. 77)

47. Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 6 martie 2024 s-a strămutat de la Curtea de Apel Chișinău la Curtea de Apel Bălți, pentru examinare în ordine de apel, cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Daniliuc

împotriva Președintelui Republicii Moldova, Procuratura Republicii Moldova, Curtea de Apel Chișinău și Judecătoria Chișinău solicitând recuperarea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune și recuperarea cheltuielilor de asistență juridică. (f.d. 81-82)

48. Conform prevederilor art. 33 alin.1) CPC, instanţele judecătoreşti judecă toate cauzele civile cu participarea persoanelor fizice, persoanelor juridice şi autorităţilor publice privind apărarea drepturilor, libertăţilor şi intereselor legitime încălcate sau contestate, cauze pentru care legea nu prevede competenţa altor organe.

49. Analizând legalitatea și temeinicia hotărîrii contestate, Colegiul Civil al Curții de Apel Bălți, conchide că hotărârea contestată a fost emisă de judecătoria Chișinău, sediul central, iar conform cererii de chemare în judecată, judecătoria Chișinău are calitatea procesuală de pârât, fiind invocat ca temei al acțiunii de restituire a prejudiciului încălcările drepturilor sale admise de judecătoria Chișinău la examinarea unor cauze penale.

50. În acest sens, potrivit dispozițiilor art. 6 CEDO, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut, că imparţialitatea unui tribunal trebuie determinată potrivit unui demers subiectiv şi a unuia obiectiv, analizate în raport cu fiecare magistrat din complet (cauza Klein şi alţii vs Olanda).

51. Conform criteriului subiectiv, imparţialitatea personală a fiecărui judecător al completului este prezumată până la proba contrară, astfel că cel care invocă încălcarea art.6 din Convenţie trebuie să facă dovada că judecătorul a fost influenţat în mod personal, că a avut interes să soluţioneze cauza într-un anumit mod.

52. Criteriul obiectiv presupune analiza existenței unor fapte determinate şi verificabile care pot ridica îndoieli cu privire la imparțialitatea judecătorului, independent de comportamentul său personal. Se are în vedere deci competenţa sa funcţională. Scopul acestei analize este acela de a se stabili dacă judecătorul a oferit garanții suficiente pentru a elimina orice dubiu legitim în cauza respectivă.

53. Reieșind din considerentele menționate și ținând cont de faptul, în speță este vizat actul emis de Judecătoria Chișinău și însăși Judecătoria Chișinău este sesizată cu examinarea cauzei civile formulate de Daniliuc Nicolae, la rîndul său, Judecătoria Chișinău are calitatea de pârât în cauză, se impune necesitatea casării hotărîrii judecătoriei Chișinău, sediul central din 30 octombrie 2023.

54. Colegiul civil opinează asupra necesității menționii faptului că aceleași considerațiuni au stat la baza emiterii de către Curtea Supremă de Justiție a încheierii din 06 martie 2024 prin care s-a strămutat la Curtea de Apel Bălți, spre examinare, apelul actual declarat de Daniliuc Nicolae, odată ce Curtea de Apel Chișinău figura în calitate de pârât în prezenta cauză.

55. În urma celor menționate mai sus, Colegiul Civil conchide că cererea de apel formulată de Danicliuc Nicolae urmează de a fi admisă, cu casarea integrală hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 30 octombrie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Daniliuc Nicolae împotriva Președintelui RM, Curții de Apel Chișinău, Judecătoriei Chișinău privind încasarea prejudiciului moral cauzat prin infracțiune, cu trimiterea cauzei la rejudecare la Judecătoria Ungheni.

56. În conformitate cu art,art. 385 lit. a), 388 lit. i), 390 CPC Colegiul civil;

decide :

Se admite apelul declarat de Daniliuc Nicolae .

Se casează integral hotărîrea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 30 octombrie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Daniliuc Nicolae împotriva Președintelui RM, Curții de Apel Chișinău, Judecătoriei Chișinău privind încasarea prejudiciului moral cauzat prin infracțiune, cu trimiterea cauzei la rejudecare la Judecătoria Ungheni.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Preşedintele completului, judecător Elena Grumeza

Judecători Dumitru Corolevschi

Natalia Chircu